

Lähettäjä

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa r.y.

Annankatu 29 A 16, 00100 Helsinki

suojelusihteeri@tringa.fi

Vastaanottaja

Espoon kaupunki, kirjaamo

Kirjaamo, PL 1

02070 ESPOON KAUPUNKI

kirjaamo@espoo.fi

20.10.2020

Muistutus Espoon keski- ja pohjoisosien yleiskaavaehdotuksesta (722300)

Mielipiteen jättää Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys (rek.nro 116.353, 3300 jäsentä loppuvuonna 2019). Yhdistyksen tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Tringa ry on tutustunut yleiskaavan kaavaehdotukseen ja sen taustaselvityksiin ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Nähtävillä ollut kaavaehdotus on huomattavan laaja kokonaisuus, jonka merkitys Espoon lähivuosikymmenien kehitykselle ja kasvulle on huomattava. Se on erityisen merkittävä uusien asuinkeskusten (suunniteltua rakentamista lähes 60 000 uudelle asukkaalle), liikenneyhteyksien, luonnon monimuotoisuuden ja asukkaiden virkistysmahdollisuuksien sekä Espoon hiilineutraaliustavoitteen (vuoteen 2030 mennessä) kannalta. Kaavan järkevistä lähtökohdista ja ansiokkaasta suunnittelutyöstä huolimatta nähtävillä oleva kaavaehdotus on ongelmallinen ja vaatii korjauksia etenkin luonnon monimuotoisuuden huomioon, ekologisten yhteyksien ja viheralueille osoitetun ylimitoitettun pientalorakentamisen osalta.

Asuinrakentaminen ja liikenne

Kaavan lähtökohdiksi mainitaan asumisen ja työpaikkojen keskittäminen keskuksiin, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrelle. Nämä ovat hyviä ja kannatettavia ja monin osin täysin välttämättömiä lähtökohtia niin luonnon monimuotoisuuden, asukkaiden virkistyksen kuin Espoon

hiilineutraaliustavoitteen kannalta. Valitettavasti näitä tavoitteita ei ole kaavaehdotuksessa kunnolla huomioitu eikä nähtävillä oleva kaavaehdotus täytä niitä ilman merkittäviä muutoksia.

Kaavaehdotuksen keskeinen ongelma on liian suurelle alueelle osoitettu pientalovaltainen rakentaminen. Suunnitelmat laajoista pientaloalueista edustavat vanhettunutta ajattelua ja ovat myös valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vastaisia. Ne hävittäisivät toteutuessaan korvaamatonta metsäluontoa, uhkaisivat nykyisien suojelualueiden ja viheryhteyksien ekologista toimivuutta sekä vaikeuttaisivat toimivien joukkoliikenneyhteyksien järjestämistä.

Asuinrakentamiselle osoitettua maapinta-alaa tulisi supistaa erityisesti arvokkaiden luontokohteiden osalta ja niiden välittömästä läheisyydestä. Yleiskaavan tulee ehdottomasti turvata mm. Nuuksion ja Matalajärven kaltaisten valtakunnallisesti arvokkaiden luontoalueiden ja niiden perusteena olevien luontoarvojen säilyminen. Rakentamisvaraukset uhkaavat myös kaavaehdotuksessa monia maakunnallisesti arvokkaita luontokohteita ja tärkeitä viheryhteyksiä. Monin paikoin rakentamista on osoitettu liian lähelle nykyisiä suojelualueita (esimerkiksi Matalajärven ympäristöön ja Tremanskärren metsäalueen eteläpuolelle).

Kaavaehdotuksessa osoitetaan kaksi kokonaan uutta junaliikenteeseen tukeutuvaa asutuskeskusta suunnitteilla olevan Espoo-Salo-oikoradan asemien (Hista ja Myntinmäki) yhteyteen. Kahden aseman toteutuminen Espoon alueelle vaikuttaa kuitenkin mm. Väyläviraston antaman lausunnon perusteella epävarmalta. Erityisen ongelmallinen on Myntinmäelle (Mynttilään) suunniteltu asemanseutu. Kaavailtu rakentamisalue on merkittävä niin luonto- kuin virkistysarvojensa puolesta, jonka lisäksi se kaventaisi toteutuessaan merkittävästi alueen maakunnallisesti merkittäviä viheryhteyksiä. Tringan vuonna 2018 toteuttamien metsälinnustokartoitusten perusteella alueella pesii monipuolinen ja mielenkiintoinen metsälinnusto (esimerkiksi pyy, isokäpylintu ja töyhtötiainen). Alue on todettu luontoarvojensa puolesta merkittäväksi myös muiden tahojen tekemissä selvityksissä. Esitämme näillä perusteilla alueelle suunniteltujen rakentamisvarausten muuttamista selvitysalueeksi.

Suojelualueet

Kaavaehdotuksessa esitetään alueella runsaasti useita suojelualueita, joista monet sijoittuvat jo nyt suojeltujen alueiden yhteyteen niitä laajentaen ja vahvistaen. Tringa tukee kaikkia esitettyjä suojelualuevarauksia ja kiittää Espoota niiden osoittamisen lisäksi ilahduttavan selkeästä esitystavasta.

Osoitettujen suojelualueiden lisäksi on kuitenkin huomioitava, että kaavaehdotus sallii nykymuodossaan myös runsaasti rakentamista monin paikoin liki koskemattomille metsäalueille. Rakentamisen osuus on kaavaehdotuksessa huomattavasti esitettyjä suojelualueita suurempi. Luonnon monimuotoisuuden kannalta kaavaehdotus on siis tappiollinen. Esitämme tästä syystä luonnonsuojelualueiden tuntuva lisäämistä. Alueella sijaitsee runsaasti Espoon kaupungin omistamia arvokkaita metsäalueita, joiden nykyinen käyttö rajoittuu lähinnä virkistyskäyttöön. Erityisesti näiden alueiden osalta kaavaehdotuksessa osoitettujen suojelualueiden määrään lisääminen olisi hyvin perusteltua. Luonnon monimuotoisuuden lisäksi näin suojeltaisiin myös viheryhteyksiä sekä taattaisiin myös uusille asukkaille riittävät virkistysmahdollisuudet.

Suojelualueiden osoittamiseen liittyy ongelmia myös kaavaehdotuksen kaavamääräysten osalta. Nyt ainoa käytössä oleva suojelualuemerkintä Natura 2000- alueiden lisäksi on merkintä "S", joka tarkoittaa käytännössä alueen suojelemista luonnonsuojelulain nojalla perustettavalla suojelualueella. Tämän usein raskaaksi ja hitaaksi koetun menettelyn lisäksi voisi hyvin ottaa käyttöön luo-merkinnän (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue), joka sopisi erityisesti virkistysalueiden yhteyteen.

Virkistysalueet ja niiden käyttö

Virkistysalueiden osalta kaavaehdotuksessa tulee huomioida nykyistä paremmin niiden merkitys luonnon monimuotoisuudelle tärkeinä alueina ja osana tärkeitä viheryhteyksiä. Esitämme virkistysalueiden osalta luo-merkinnän käyttöönottoa (ks. ”suojelualueet) luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeillä osilla. Virkistysalueet toimivat monin paikoin myös ”suojaviheralueina” varsinaisten luonnonsuojelualuiden ympärillä ja monet niistä ovat luontoarvojensa puolesta myös potentiaalisia uusia suojelualueita. Esitämme siksi virkistysalueiden osalta niiden kaavamääräysten muuttamista. Kaikilla virkistysalueilla olisi syytä sitovin kaavamääräyksiin luopua avohakkuiden sallimisesta ja luo-alueiden osalta ohjata metsänhoitotoimia vielä tarkemmin luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta. Avohakkuiden kieltä virkistysalueilla lisäksi huomattavasti myös niiden arvoa varsinaisen virkistyskäytön kannalta.

Virkistysalueiden osalta on syytä huomioida myös viimeistään koronan myötä niiden huomattavasti kasvanut tarve ja sen aiheuttamat muutokset. Lisääntyvä virkistyskäyttö tuottaa asukkaille ja muualta tuleville iloa ja luontoelämyksiä, mutta lisää maaston kulumista ja kulunohjauksen tarvetta. Esitämme siksi virkistysalueiden osalta niiden määrän huomattavaa lisäämistä. Tämä olisi erityisen perusteltua Nuuksen lähialueilla ja toisaalta myös tiheästi asuttujen asutuskeskusten lähellä.

Viheryhteydet

Viheryhteyksien huomioimisen osalta on tärkeä osoittaa ne selvästi ja sitovasti juuri yleiskaavatasolla, koska yksityiskohtaisempi asemakaavataso ei mahdollista etenkään maakunnallisesti tärkeiden yhteyksien kattavaa huomiointia. Maakunnallisten yhteyksien osalta kaavaehdotus onnistuukin tässä varsin hyvin. Vaikka niiden kaavakartalla esitetty sijainti onkin ohjeellinen, on huomattava niiden olevan jo nyt monin paikoin pahasti rakennettujen alueiden puristuksissa (erityisesti itä-länsi-suuntaisten yhteyksien osalta). Monien yhteyksien osalta kaavaehdotus pahentaisi tätä tilannetta uhaten niiden toimivuutta entisestään. Esitämme siksi maakunnallisesti tärkeiden viheryhteyksien parempaa huomioimista lisäämällä niille tarkoitettua pinta-alaa (suojelu- ja virkistysalueita).

Liitekartan 3 (Luontoarvojen verkosto 2050) osalta esitämme informatiivisen merkinnän ”ekologisen yhteyden kehittämistarve” muuttamista oikeusvaikutteiseksi kaavamerkinnäksi. Näin varmistettaisiin niiden todellinen huomiointi myös asemakaavatasolla.

Lopuksi

Tringa esittää, että Espoon keski- ja pohjoisosien yleiskaava palautetaan valmisteluun, jossa luontoarvot huomioidaan yllä esitetyn mukaisesti ja tämän jälkeen asetetaan uudelleen nähtäville ennen kaavan hyväksymistä.

Tringa pyytää Espoon kaupunginvaltuuston päätöstä Espoon keski- ja pohjoisosien hyväksymisestä viipymättä yllä ilmoitettuun osoitteeseen maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94§:n mukaisesti.

Helsingissä 20. päivänä lokakuuta 2020